

درخت هستی

(شجرة الكون)

تأليف

محيي الدين ابن عربي

ترجمه و توضيح

دکتر گل بابا سعیدی

انتشارات زوار

مفهوم وجود و اقوال وارده بر آن

درباره مفهوم وجود و حکم به بداهت آن از نظر فلاسفه و عرفا و متکلمین اختلاف است. اکثر، مفهوم وجود را بدیهی دانسته و حکم به این بداهت را نیز بدیهی می‌دانند و نوع تعریف آن را تعریف لفظی و شرح الاسم دانسته‌اند. چنانکه در مقام تعریف وجود گفته‌اند: «الوجود الذی یصح آن یعلم و یخبر عنه» یا «الوجود الذی یکون فاعلاً او منفعلاً» یعنی: وجود چیزی است که درباره آن خبری داده شود یا فاعل و منفعل باشد. (مباحث المشرقیه ج ۱ ص ۱۲)

بعضی، چون فخر رازی تصور وجود را بدیهی و حکم به بداهتش را نظری می‌دانند: (مباحث المشرقیه ج ۱ ص ۱۳)

برخی دیگر چون اشاعره مفهوم وجود را نظری دانسته و گویند: لفظ وجود ما بین همه موجودات از واجب و ممکن مشترک است. سرانجام برخی تصور آن را غیر ممکن دانسته و بر آنند که وجود عین ماهیت است و تصور ماهیت هم ممتنع و غیر ممکن است.

شیخ ابوعلی سینا در دو کتاب شفا و نجات، وجود را بدیهی دانسته که چون واسطه به ذهن می‌آید. «تفتازانی»، در شرح مقاصد، خواجه طوسی، لقب الدین شیرازی، محیی الدین عربی، شارحان و پیروان آنها و صدر المتألهین هر کدام این قول را با عباراتی تأیید کرده‌اند.

سجین در مورد صدق وجود بر مصادیق خود، اختلاف نظر وجود